

ILOMANTSI NUORAJÄRVI SYSMÄNSÄRKÄ

kivikautisen asuinpaikan
koekaivaus
Päivi Kankkunen 1986

SISÄLLYS

Johdanto	1
Kaivauspaikan esittely	2
Kaivauspaikan sijainti ja topografia	3
Kaivaustekniikka	4
Tutkimustulokset	5
Luettelot dioista, negatiiveista ja kartoista	5
Kopio peruskartasta 4244 07 + 10 KONNUKKA, Helsinki 1974	6
Yleiskartta 1:1000	7
Kuvataulu	8

JOHDANTO

Inventointimatallaan Ilomantsiin vuonna 1970 Anja Sarvas poimi kvartsi-iskoksia kahdesta eri kohdasta Sysmänsärkältä (ks. A.Sarvas 1970 inv.kert. top.ark. n:o 6 Karpankangas II, löydöt KM 18213, sekä n:o 8, Karpankangas IV, löydöt KM 18215). Hän oletti asuinpaikan kokonaisuudessaan huuhtoutuneen järveen.

Sysmänsärkän asuinpaikan/asuinpaikkojen säilyneisyyttä tutkittiin valtion työllistämishjelmassa Ilomantsi Nuorajärven ja Koitereen alueiden muinaisjäännösten kartoittamiseen ja tutkimiseen myönnetyn määrärahan turvin. Vuodelle 1986 määrärahaa oli myönnetty 336 000 mk. Sysmänsärkällä työskenneltiin ajalla 19.8. - 9.9.1986.

Kaivajia oli 14 ja heidän palkkaamiseksi oli tehty laskutyöurakkasopimus Ilomantsin kunnan kanssa. Piirtäjinä kaivauksella toimivat fil.yo Leena Engblom ja fil.yo Helena Ranta sekä tutkimusavustajana fil.yo Seela Miettinen.

Helsinki 19.1.1987


Päivi Kankkunen

ILOMANTSI NUORAJÄRVI SYSMÄNSÄRKKÄ
kivikautisen asuinpaikan koekaivaus

Kunta: Ilomantsi

Kylä: Nuorajärvi

Kohde: Sysmänsärkkä

Ilomantsi 6 sekä Varissaari Ilomantsi 8

Tila: Sysmänranta, Rno 73

om. Enso-Gutzeit, PL 309, 00101 Hki

Peruskartta: 4244 07 + 10 KONNUKKA, 1974 Helsinki

Tutkitun alueen koordinaatit: x = 6951 43 pohjoispää
y = 560 84
z = n. 145 m mpy

x = 9651 00
y = 560 61 eteläpää
z = 145 m mpy

Vuoden 1986 tutkimuksissa ei alueelta tullut löytöjä.

Alueelta aikaisemmin tulleet löydöt: KM 18213, KM 18215

Aikaisemmat tutkimukset: Inv. Anja Sarvas 1970 (Karpankangas II ja IV)

Sivulla 5 luettelo dioista, negatiiveista ja kartoista

Sivu 8 valokuvat negatiivista 67234, 67235, 67236

KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Ilomantsin Nuorajärven Sysmänsärkän kivi-kautinen asuinpaikka on sijainnut n. 14 km Ilomantsin luterilaisesta kirkosta itään, Karpanjärven pohjoispäässä. Sysmänsärkkä on Nuorajärven lahdekkeen ja Karpanjärven puoleisen suoalueen välinen kapea hiekkasärkkä. Kääntämänsaaresta Sysmänsärkän erottaa osittain vesi, osittain suoalue, jonka matalan veden aikana voi ylittää jalan. Pohjoisessa Sysmänsärkkä yhtyy Varissaareen ja etelässä se pistää Kääntämänlahteen. Kääntämänlahden etelärannalla on Karpankankaan kivi-kautinen asuinpaikka, Ilomantsi n:o 5, n. 400 m kaakkoon Sysmänsärkän eteläpäästä (Sarvas 1970 Karpankangas I, Vikkula 1985).

Sysmänsärkän eteläpää on tasainen metsää kasvava kangas, joka kapenee pohjoiseen päin mäntyä kasvavaksi kapeaksi särkkäksi. Paikoitellen särkkä on vain muutaman metrin levyinen, vesi on syövyttänyt sen lähes suohon asti.

Sysmänsärkän länsiranta on hienoa hietikkorantaa, jolla kasvaa paikoitellen pensaita ja heinää (dia 11952, neg. 67235). Särkän itäreunaa rajaa suo.

KAIVAUSTEKNIikka

Sysmänsärkälle paalutettiin väli-ilmansuuntien mukaan luotuun koordinaatistoon koeojia ja -kuoppia. Koordinaattien mittauskulmana oli ruudun eteläkulma, koordinaatit kasvoivat koilliseen ja luoteeseen. Koeojat olivat metrin levyisiä ja 6 - 20 m pitkiä. Niitä kaivettiin 12 m:n välein, yhteensä 20 kpl. Koekuoppia tehtiin tarvittaessa maastossa sopivalle näyttäviin kohtiin sekä koeojien väliin, kuuden metrin päähän ojista. Ojien väliset kuopat olivat viiden metrin päässä toisistaan. Koekuoppia oli 151 kpl ja ne olivat neliömetrin suuruisia. Koeojat sijoitettiin rantahiekan yläpuolelle, varsinaiselle särkälle. Ne olivat luoteis-kaakkosuunnassa eli korkeuskäyriä vastaan. Muutama koekuoppa tehtiin rantahietikolle. Yhteensä avattu pinta-ala oli 363 m². Kiintopisteenä olivat kannot, joiden korkeus mitattiin Nuorajärven pinnasta. Kiintopisteet ovat merkityt yleiskartalle.

Koeojat ja -kuopat kaivettiin lapioilla. Kaivettaessa noudatettiin 10 cm:n kaivaustasoja, jotka mitattiin turpeen yläpinnasta. Koeojat ja -kuopat kaivettiin puhtaaseen pohjamaahan saakka eli n. 50 - 60 cm:n syvyyteen.

Tutkimusalueesta piirrettiin yleiskartta mittakaavaan 1:1000 tasokarttoja ei ollut tarpeellista piirtää.

TUTKIMUSTULOKSET

Kaivauksessa ei todettu merkkejä muinaisjäännöksestä. Maannos tutkitulla alueella on normaali podsolimaannos.

Sysmänsärkällä avattu kaivausala oli yht. 363 m². Paikalla ei havaittu kulttuurikerrosta eikä saatu löytöjä. Hietikoilta etsittiin irtolöytöjä niitä kuitenkin löytämättä. Oletettavasti asuinpaikka on huuhtoutunut kokonaan veteen ja on siten sijoitettavissa muinaisjäännösluokkaan III. Kaivaustyön päätyttyä koeojat ja -kuopat peitettiin.

DIAT

- 11951 Sysmänsärkän tuhoutunut asuinpaikka taustalla, oikealla Kääntämänsaaren tuhoutuneen asuinpaikan koillisrantaa, kuvattu Kääntämänsaaren päästä, lännestä
- 11952 Sysmänsärkän länsirantaa, kuvattu pohjois-luoteesta

NEGATIIVIT

- 67234 Sysmänsärkän asuinpaikkaa, kuvattu Kääntämänsaaresta, lännestä
- 67235 Yleiskuva Sysmänsärkän kaivausalueelta, lahdelma, jonka rannalta kvartsit vuonna 1970 olivat löytyneet, kuvattu etelälounaasta
- 67236 Sysmänsärkän kaivausaluetta, Nuorajärven lahdelmaa, kuvattu pohjoisesta

KARTAT

- s. 6 peruskarttakopio 4244 07 + 10 KONNUKKA, 1974 Helsinki, A4
- s. 7 yleiskartta 1:1000 A2

ILOMANTSI SYSMÄNSÄRKKÄ

P. Kankkunen 1986

YLEISKARTTA

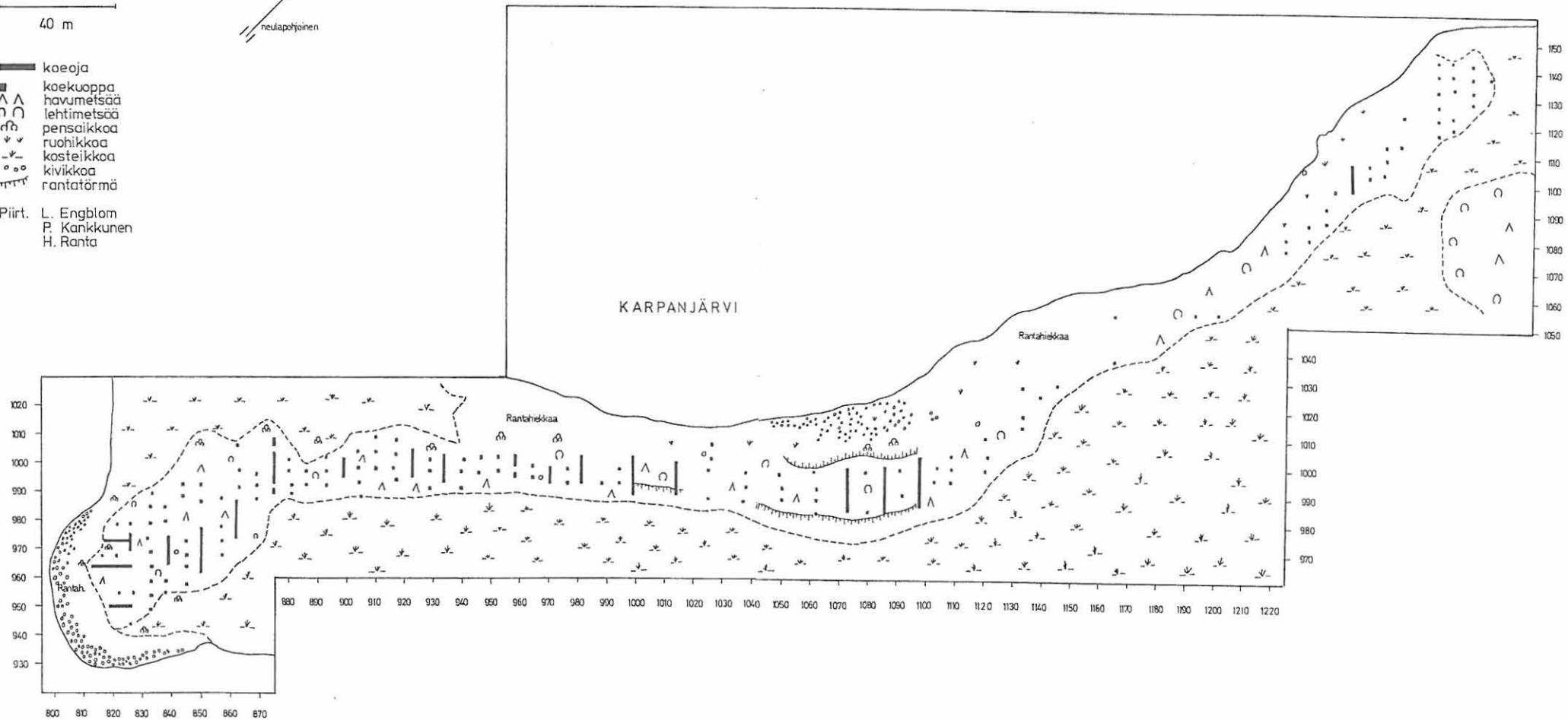
Mk 1:1000 *pienmäs*

40 m



- koeoja
- koeuoppa
- △ havumetsää
- lehtimetsää
- pensaikkoa
- ▽ ruohikkoa
- ▽ kosteikkoa
- kivikkoa
- rantaoroma

Piirt. L. Engblom
P. Kankkunen
H. Ranta



ILOMANTSI NUORAJÄRVI SYSMÄNSÄRKÄ

P. KANKKUNEN 1986



F 67234

SYSMÄNSÄRKÄN ASUINPAIKKAA
KUVATTU KÄÄNTÄMÄNSAARESTA
LÄNNESTÄ



F 67236

SYSMÄNSÄRKÄN KAIVAUSALUETTA
NUORAJÄRVEN LAHDELMAA
KUVATTU POHJOISESTA



F 67235

YLEISKUVA SYSMÄNSÄRKÄN KAIVAUSALUEelta
LAHDELMAA, JONKA RANNALTA KV.-ISKOKSET
V.1970 OLIVAT LÖYTYNEET, KUVATTU
ETELÄ+LOUNAASTA